

Övningsuppgifter handledning 2 Juridik för Militärpolis, lösningsförslag

Obs! Fokusera på aktuella brott enl 3 kap och 8 kap i BrB. Bortse från ev brott enligt andra kap av brottskatalogen i BrB och andra straffrättsliga lagar.

Bedöm vilket/vilka brott som eventuellt har begåtts i följande frågorna 1 – 8. Ange en korrekt brottsrubricering, lagstöd samt motivera ditt svar. Börja med att leta reda på vilket kapitel gärningen (om det är ett brott) hör hemma för att sedan hitta rätt brottsrubricering och lagrum. Fundera över rekvisiten som är aktuella i bestämmelsen och förklara för er själva varför den aktuella gärningen passar in på en viss straffbestämmelse. Fundera även på vilket krav som ställs för personligt ansvar, krävs det uppsåt eller räcker det med oaktsamhet?

1. Magnus (19 år) berövar Per livet genom att tilldela Per knivhugg/knivstick i bröstet, ansiktet, huvudet och ryggen. Magnus och Per är båda starkt berusade och Per har tagit ett kraftigt grepp runt huvudet på Magnus och dragit ned hans huvud mot sitt mellangärde samtidigt som han uppmanat Magnus att utföra en oral homosexuell handling. Pers närmande försätter Magnus i ett tillstånd av okontrollerat ursinne. Händelseförloppet varar endast ett par minuter.

NJA 1995 s. 464. HD:s majoritet dömde Magnus för dråp till fängelse i 8 år. En utgångspunkt för bedömningen var att Magnus och Per båda varit starkt berusade och att Per tagit ett kraftigt grepp runt huvudet på Magnus och dragit ned hans huvud mot sitt mellangärde samtidigt som han uppmanat Magnus att utföra en oral homosexuell handling. Magnus fick därmed anses ha blivit utsatt för en förhållandevis allvarlig provokation och dödsmisshandeln förövades medan Magnus alltjämt var i stark affekt framkallad av Pers beteende.

2. Kalle har varit på företagets julbord och först framåt tretiden börjar han bege sig hemåt. Det är en kall decembernatt. Kalle är trött och frusen. När Kalle gått några hundra meter upptäcker han en blå Volvo 740 modellår 1989, tillhörande en ytlig bekant Herbert, som står på parkeringen. Vilka eventuella brott föreligger för **Kalle** i följande exempel. Motivera ditt svar. Ange lagrum.

2a. Kalle slår sönder en fönsterruta till bilen och startar bilen med en mejsel som han brukar bära med sig i jackfickan. Kalle kör hem och lämnar bilen olåst utanför sitt hyreshus.

Tillgrepp av fortskaffningsmedel, Lagrum 8:7 BrB. Kalle har olovligen tagit och brukat ett motorfordon eller annat motordrivet fortskaffningsmedel som tillhör någon annan. Det framgår inte att Kalle skulle ha ett tillägnelseuppsåt varför det inte är fråga om stöld. Man kan resonera kring att det även är en skadegörelse när Kalle har slagit sönder fönsterrutan till bilen. Skadegörelse konsumeras då det sker som ett led i att tillgripa bilen. Det hade konsumerats av en stöld. För påverka straffvärdet i stället.

2b. Kalle beslutar sig för att han inte orkar gå hem. Han öppnar låset med en mejsel och lägger sig för att sova i bilen. Några timmar senare vaknar han och beger sig hemåt till fots.

Egenmäktigt förfarande, Lagrum 8:8 BrB. Kalle har (utan tillgrepp) olovligen rubbat ägarens besittning till bilen (ingen annan kan använda bilen medan han sover i den) och därigenom vållat denne skada (låset är antagligen sönder) och olägenhet. Man kan resonera kring att det även är en skadegörelse om Kalle har förstört/skadat låset.

2c. Kalle har ont om pengar och bestämmer sig för att sälja bilen till en bilfirma som han känner till. Kalle tjuvkopplar bilen, kör den till bilfirman och säljer den till bilmekanikern Anton för 8 000 kronor. Anton lackerar om bilen, lagar tändningslåset och lägger ut den till försäljning på Blocket.

Stöld, Lagrum 8:1 BrB. **Kalle** har här olovligen tagit annans bil vilket lett till skada för bilägaren. Kalle har även visat att han hade ett tillägnelseuppsåt (han hade för avsikt att sälja bilen och tjäna pengar på den) vid tillgreppet. Att Kalle säljer bilen är inte ett häleri då tjuven inte kan dömas även för häleri när denne hanterar det han stulit genom att t ex sälja stöldgodset. Anton däremot skulle kunna misstänkas för häleri (BrB 9:6) om denne vetat eller misstänkt att bilen var stulen (vilket är ganska enkelt genom en slagning på registreringsnumret).

3. Polisen kommer i kontakt med en person utomhus i ett bostadsområde som rör sig mellan två huskroppar. Vid kontakten ser de att personen avviker i en annan riktning när han ser patrullen och efter att han rundat ett hörn på en byggnad släpper han ett föremål i ett buskage. Efter en kort stund hinner patrullen ikapp honom. I buskaget anträffas en påse i vilken det ligger ett skarpladdat vapen.

Svar: Förberedelse till brott (mord). BrB 3:1, 3:11, 23:2 p 2.

4. Personen med vapnet i ovan exempel lyckas springa ifrån polisen med vapnet i behåll. Han lämnar vapnet till en vän medveten om att denna ska använda vapnet till att skjuta ihjäl en rival på den lokala narkotikamarknaden. Samma natt genomför gärningsmannen sin plan och skjuter konkurrenten till döds.

Svar: Personen med vapnet medhjälp till mord. BrB 23:4, 3:1.

Gärningsmannen: mord BrB 3:1.

5. I ett starkt alkoholpåverkat tillstånd kör Bill för fort och kör av oaksamhet på en fotgängare med barnvagn och orsakar därigenom såväl fotgängarens som det lilla barnets död (fokusera endast på brott i allmän straffrätt).

Svar: Rattfylleri (ev. grovt) och grovt vållande till annans död, BrB 3:7 st 2 (NJA 2005 s. 674). Bill har gjort sig skyldig till försummelse av allvarligt slag efter att ha kört bil starkt alkoholpåverkad.

6. Johanna behöver en bil för att ta sig från Göteborg till Stockholm. Hon har dock inte råd att köpa någon. Hon bestämmer sig därför för att ta sin grannes bil för att sedan ”dumpa” den i Stockholm. Hon krossar en ruta, öppnar bilen och tjuvkopplar den.

Svar: Johanna: Tillgrepp av fortskaffningsmedel, BrB 8:7. Johanna hade inget tillägnelseuppsåt när hon tog bilen.

Angående begreppet ”betydande värde eller synnerligen kännbar skada”: Ur doktrinen: Bildstölden bedöms ofta som grov stöld beroende på bilens värde. Enligt praxis anses att ett objekt har betydande värde om värdet uppgår till 5 x prisbasbelopp, vilket år 2025 är 58 800 = 294 000 kr.

Regeringen fastställer varje år prisbasbeloppet. Prisbasbeloppet används bland annat inom socialförsäkringen och inom skattesystemet. Höjningen av prisbasbeloppet gör att garantipensionen, omvårdnadsbidraget samt taken i ersättningarna från sjuk- och föräldraförsäkring höjs, då de beräknas utifrån prisbasbeloppet. Även studiemedel från CSN berörs.

7. En 19-årig man reste en steg mot Yngves balkong och bröt sig in i lägenheten under natten. Yngve är 87 år och bor ensam. Där, i lägenheten, misshandlades Yngve svårt. När ambulansen anlände hittades Yngve skadad med bl.a. frakturer och en mindre hjärnblödning. Yngve blev bestulen kontanter, en klocka och två guldarmband.

Svar: Grovt rån BrB 8:6 och misshandel BrB 3:5 ev. grov misshandel BrB 3:6.

8. Patrik är i behov av snabba pengar. Han vill köpa något fint till sin tjej som fyller år nästa vecka och han har inga pengar att handla för. Patrik tar sig ner på stan en lördagskväll och ställer sig i en av stadens större barer. Snabbt hittar han en tjej som står och pratar med en kille. Hon verkar ganska berusad och har en handväska som hon håller i ena handen. Väskan är öppen och när Patrik passerar henne passar han på att ta hennes plånbok och skyndar sig sen vidare ut från baren. När Patrik tagit sig hem visar det sig att tjejen hade 2 500 kronor i kontanter i sin plånbok. Patrik köper ett fint halsband till sin tjej för pengarna. Har Patrik gjort sig skyldig till något brott? Om ja – vilket? Motivera och ange lagrum.

Svar: Grov stöld, BrB 8:4

9. Varje bestämmelse/brott ställer normalt upp ett antal rekvisit (villkor/förutsättningar). För att en bestämmelse ska vara tillämplig krävs att något eller alla dessa villkor, rekvisit är uppfyllda. Plocka ut de objektiva rekvisiten i följande brott:

9a. 8:4a (första stycke).

o Rekvisit för stöld (normal graden: olovligen, ta vad annan tillhör, med uppsåt att tillägna sig det, tillgreppet innebär skada) +

o Brott har skett efter intrång i bostad eller annat liknande boende.

9.b. 3:8

o En person orsakar annan person kroppsskada eller sjukdom som inte är ringa.

Ansvarsfrihetsgrunder, 24 kap. BrB

10. En ansvarsfrihetsgrund som anges i 24 kap. 7 § BrB är samtycke. Tydliggör vilka förutsättningar som måste vara uppfyllda för att samtycke ska verka ansvarsbefriande och diskutera, med angivande av ett exempel, hur mycket våld det går att samtycka till.

Svar: Samtycke är frivilligt, allvarligt menat och att den som lämnar samtycke har förstått innebörden av samtycke.

Obs! Det finns flera krav, se Brott & Påföljder, sid 84 och 85.

Vad går gränsen? Gärningen utgör brott endast om den men hänsyn till den skada, kränkning eller fara som den medför, dess syfte och övriga omständigheter är oförsvarlig.

Ex. Ringa misshandel och normalgraden av misshandel som har lett till ringa kroppsskada

11. Vilken ansvarsfrihetsgrund kan finnas i sammanhanget som medför att följande gärning blir tillåten? En person som tar sönder en dörr till ett hus som brinner för att varna och ta ut personerna som finns inne i huset.

Svar: Nöd (BrB 24:4)

Extra uppgifter!!

- a. En boxare skadar sin motståndare genom ett antal slag under en match (utövandet har skett i enlighet med sportens regler).

Svar: Samtycke BrB 24:7; social adekvans.

- b. En ägare av en sak eller annan som vill hjälpa honom brukar våld mot den som med våld hindrar ägaren från att återta egendomen på bar gärning.

Svar: Nödvärn BrB 24:1 p. 2 och BrB 24:5

Påföljder

12. Definiera följande begrepp, ange lagstöd

- a. Brott [BrB 1:1](#)
- b. Påföljd [BrB 1:3](#). [BrB 31 kap.](#)
- c. Straff [BrB 1:3](#)

[Extra uppgift!](#)

- d. Straffmyndighetsålder, [BrB 1:6](#)

13. Ge två exempel på förmildrande omständigheter, ange lagstöd.

Svar: [se BrB 29:3](#)

[Extra uppgift!](#)

Ge två exempel på försvårande omständigheter, ange lagstöd.

Svar: [se BrB 29:2](#)